

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobce **JUDr. E. Z.**, zastoupeného JUDr. Janem Součkem, advokátem se sídlem Janáčkovo nábřeží 57, Praha 5, proti žalovanému **Magistrátu hlavního města Prahy**, se sídlem Mariánské nám. 2, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 10. 2005, č. j. MHMP 228455/2005, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 5. 2007, č. j. 3 Ca 11/2005 - 18,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včasnou kasační stížností se žalobce (dále též „stěžovatel“) domáhal zrušení shora uvedeného pravomocného rozsudku městského soudu, kterým byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 10. 2005, č. j. MHMP 228455/2005.

Uvedeným rozhodnutím žalovaný zamítl žalobcovo odvolání a potvrdil rozhodnutí Úřadu městské části Praha 6, odboru evidence obyvatel a osobních dokladů Úřadu Městské části Praha 6 ze dne 8. 9. 2005, č. j. R 1488/2005. Tímto rozhodnutím byl žalobce uznán vinným přestupkem podle § 16a odst. 1 písm. b) zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech, když v zákonné době nepožádal o vydání nového občanského průkazu po obdržení oddacího listu. Oddací list obdržel spolu s manželkou přinejmenším v období od února do dubna roku 1997, o nový občanský průkaz však požádal až dne 9. 6. 2005, tj. po více než osmi letech po obdržení oddacího listu. Za spáchání přestupku mu byla uložena pokuta 1000 Kč.

V odůvodnění zamítavého rozsudku městský soud uvedl, že dobou spáchání přestupku je doba, kdy byl tento trvajícím přestupek dokonán, což je v tomto případě až dne 9. 6. 2005, kdy žalobce požádal o vydání občanského průkazu; takový přestupek se pak posuzuje jako přestupek spáchaný za účinnosti pozdějšího zákona.

Soud odkázal na § 7 odst. 1 písm. e) zákona č. 75/1957 Sb., o občanských průkazech, podle něhož měl občan povinnost neprodleně požádat orgány veřejné bezpečnosti o vydání nového občanského průkazu, pokud dosavadní ztratil svoji průkazní moc. Tu ztrácí mj. i tehdy, obsahuje-li nesprávné údaje (§ 6 odst. 2 zákona č. 75/1957 Sb.).

Odkázal rovněž na novou navazující úpravu zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech. Podle jeho § 14 odst. 1 písm. c) je občan povinen požádat o vydání občanského průkazu do 15 ti pracovních dnů mj. po obdržení oddacího listu. Podle § 16a odst. 1 písm. b) cit. zákona se dopustí přestupku osoba tím, že nepožádá o vydání občanského průkazu v případech uvedených v § 14 odst. 1 písm. c); za takový přestupek lze uložit pokutu až do výše 10 000 Kč.

Je nesporné, že žalobce měl od dubna roku 1997 v občanském průkazu uvedený nepravdivý údaj o svém rodinném stavu a toto jednání zasáhlo do doby účinnosti pozdějšího zákona, je jej proto podle tohoto pozdějšího zákona nutno posuzovat.

Žalobce napadl rozsudek soudu kasační stížností, opírající se o důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) a písm. b) s. ř. s. a domáhal se jeho zrušení.

První kasační námitku opřel o tvrzení, že v roce 1997 mu nemohla vzniknout povinnost k podání žádosti o vydání nového občanského průkazu, neboť tehdy platný zákon ukládal povinnost podat žádost jen tomu z manželů, jehož příjmení se sňatkem změnilo. To nebyl však jeho případ, povinnost požádat o vydání nového občanského průkazu tedy neměl.

Tvrdil dále, že nesplnění jeho povinnosti předložit po sňatku občanský průkaz k záznamu změny osobního stavu mohlo být pokračujícím přestupkovým jednáním pouze do doby, pokud český právní řád takovou povinnost ukládal, tedy do 30. 6. 2000. S účinností od 1. 7. 2000 nový zákon č. 328/1999 Sb. žádnou povinnost k předložení záznamu změn již neukládal. Připustil, že od svého sňatku v roce 1997 do 30. 6. 2000 skutečně mohl porušovat obecně formulovanou povinnost v § 7 odst. 1 písm. b) tehdejšího zákona o občanských průkazech včas předkládat občanský průkaz příslušným orgánům k zápisu změn, protiprávnost tohoto jednání však k 1. 7. 2000 zanikla, neboť nový zákon již takovou povinnost neukládal, ani neznal.

Uvedl, že pokračujícím přestupkovým jednáním nelze označit porušení příkazu jednoho zákona k určitému jednání a od změny právní úpravy povinnost k jednání odchylnému. Pokračující přestupkové jednání může spočívat pouze v trvajícím stejném skutkovém jednání či opomenutí, porušujícím konkrétní stále stejný zákonný příkaz či zákaz. Správní řízení bylo zahájeno pro přestupek podle § 16a odst. 3 zákona č. 328/1999 Sb.; toto ustanovení je součástí právního řádu až od 1. 1. 2005. Povinnost požádat o vydání nového občanského průkazu ve lhůtě do 15 pracovních dnů od doručení oddacího listu byla zavedena zákonem od 1. 7. 2000. Protože neměl v roce 1997 žádnou povinnost požádat o vydání nového občanského průkazu, nemohl se od roku 1997 dopouštět přestupku podle § 16 odst. 1 písm. b) zákona č. 328/1999 Sb. nepožádáním o vydání nového občanského

průkazu v případech uvedených v § 14 odst. 1 písm. c) tohoto zákona, tedy do 15 pracovních dnů po obdržení oddacího listu. Tato lhůta mu ostatně mohla začít běžet až od 1. 7. 2000 a její nedodržení postihuje zákon až od 1. 1. 2005.

Nesprávná úvaha soudu spočívá tedy v tom, že zákon č. 75/1957 Sb. v § 6 odst. 2 písm. b) při jakékoliv změně ukládal povinnost podání žádosti o vydání nového občanského průkazu. Tuto povinnost totiž založila až zmíněná nová zákonná úprava. V době sňatku takovou povinnost neměl, v době nynější právní úpravy oddací list neobdržel. Pokud se dopustil porušení povinnosti v přiměřené době předložit občanský průkaz k záznamu sňatku, pak tato povinnost mu zanikla 1. 7. 2000. Závěrem navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný k výzvě soudu sdělil, že nemá potřebu se k obsahu kasační stížnosti žalobce vyjádřit a odkázal na odůvodnění rozsudku městského soudu, s nímž se zcela ztotožnil.

Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněného důvodu, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud při posouzení věci vycházel z následujících skutečností.

Žalobou napadené rozhodnutí (vydáno dne 14. října 2005) vytýkalo žalobci, že se dopustil přestupku podle § 16a odst. 1 písm. b) zákona č. 328/1999 Sb. tím, že nesplnil povinnost uvedenou v § 14 odst. 1 písm. c) téhož zákona, tedy, že do 15 dnů po obdržení oddacího listu nepožádal o vydání nového občanského průkazu. Soud přitom vycházel ze skutečnosti, že žalobce uzavřel sňatek v roce 1997 a tehdy také obdržel oddací list. Tuto skutečnost žalobce ostatně ani nepopíral a v žalobě (i v kasační stížnosti) připustil, že v roce 1997 zřejmě porušil obecně formulovanou povinnost předkládat k zápisu změny v občanském průkazu. V kasační stížnosti počal sice zpochybňovat obdržení oddacího listu v roce 1997, tato námitka je však již vzhledem k § 104 s. ř. s. nepřípustná a soud k ní nemůže tedy přihlížet. Jako nepřípustnou námitku, poprvé uplatněnou až v kasační stížnosti, musí odmítnout i první kasační námitku, totiž, že zákon platný v roce 1997 ukládal povinnost podat žádost jen tomu z manželů, jehož příjmení se sňatkem změnilo.

Nejvyšší správní soud vycházel při posouzení věci nejprve především ze smyslu a cíle právní úpravy, vztahující se k držení občanských průkazů (tedy jak zákona č. 75/1957 Sb., tak i č. 328/1999 Sb.), jež je včleněn do úvodních ustanovení obou zákonů. Smyslem obou zákonů bylo jistě jednak definovat občanský průkaz jakožto veřejnou listinu a stanovit, jaké skutečnosti jím může občan prokazovat. V obou zmíněných právních předpisech je zakotvena povinnost občana mít občanský průkaz a to s aktuálním rozsahem údajů, jež jsou v zákonech vyjmenovány. Pozdější zákon o občanských průkazech rovněž setrval na osvědčené právní úpravě (povinnosti, nikoliv právu, mít občanský průkaz s aktuálními údaji) i z toho důvodu, že v České republice neexistuje žádný doklad, který by rozsahem údajů nahrazoval občanský průkaz. Dále se stanovují obecné podmínky pro jeho vydání. Vzhledem k tomu, že prokazování skutečností sloužících k identifikaci občana bezprostředně souvisí se základními právy a svobodami občana, zákon stanovuje i rozsah údajů, které jsou zapisovány do občanského průkazu.

Již předchozí právní úprava (zákon č. 75/1957 Sb. - § 7) ukládala občanu, jemuž byl vydán občanský průkaz povinnost dbát, aby základní údaje zapsané v občanském průkazu stále odpovídaly skutečnosti, a za tím účelem včas předkládat občanský průkaz příslušným orgánům k zápisům. Jestliže zapsaným údajem v občanském průkazu byl i údaj

o rodinném stavu občana, měl při změně stavu povinnost předložit občanský průkaz příslušným orgánům k vyznačení aktuálního stavu. (To však není pro souzenou věc nikterak rozhodující).

Tentýž požadavek - udržení aktuálního stavu zapisovaných údajů, zformuloval nový zákon o občanských průkazech č. 328/1999 Sb. a to s účinností od 1. 7. 2000. Ten ve svém § 14 stanoví občanům množinu povinností, mj. i povinnost požádat o vydání nového občanského průkazu do 15 pracovních dnů po obdržení oddacího listu. Zákon tak v uvedeném ustanovení taxativně stanovuje povinnosti občanovi, jemuž byl občanský průkaz vydán. Stanovuje mimo jiné i povinnost požádat o vydání nového občanského průkazu v případě, že dojde ke změně údaje zapsaného v občanském průkazu, nebo z důvodů skončení jeho platnosti (tím je sledována aktualizace občanského průkazu).

Zápis o (rodinném) stavu občana byl tak součástí zápisu údajů jak podle předchozí právní úpravy, ale předně je součástí právní úpravy nové. Bylo proto povinností občana udržovat aktuálnost zápisů údajů, v občanském průkazu uvedených.

Je skutečností, že právní úprava původní i nová ukládala občanu povinnost udržovat aktuální stav zápisů, však až do 31. 12. 2004 nepodřazovala nesplnění této povinnosti sankci a neoznačovala takové jednání, resp. nesplnění této povinnosti výslovně přestupkem. K tomu došlo až vložním § 16a do textu zákona a to s účinností k datu 1. 1. 2005. Až po tomto datu se tak nesplnění uvedené povinnosti stalo přestupkem s možností uložení sankce za jeho spáchání.

Nejvyšší správní soud se ztotožnil s odůvodněním rozsudku (jakož i žalobou napadeným rozhodnutím), že povinnost aktualizovat údaje záznamů prováděných v občanském průkazu trvala již podle předchozí právní úpravy, jakož o podle právní úpravy nové a žalobce tak udržoval tento protiprávní stav již od roku 1997, v němž došlo ke změně jeho (rodinného) stavu a obdržel oddací list; již tehdy měl být proveden tento zápis v občanském průkazu.

Podstatné však je, že o vydání občanského průkazu s vyznačením změn nepožádal ani bezprostředně po dni účinnosti nového zákona č. 328/1999Sb., tedy po 1. 7. 2000 (který takovou povinnost jasně zformuloval) a tento nezákonný stav udržoval až do 9. 6. 2005. Právě tento jeho postup (nečinnost či opomenutí) byl správními orgány označen za přestupek s důsledkem uložení sankce.

Nemůže obstát žalobcovo tvrzení, že pozdější zákon, podle něhož mu byla sankce uložena, za přestupek považoval nesplnění povinnosti výslovně uvedené v jeho § 14 odst. 1 písm. c), tedy do 15 dnů po obdržení oddacího listu požadovat vydání nového občanského průkazu a jestliže v tomto čase však žádný oddací list neobdržel, pak neměl povinnost uvést do souladu skutečný stav (který nastal podstatně dříve) se stavem zápisu, jak byl příslušnými orgány evidován.

Taková žalobcem navržená interpretace příslušného ustanovení by vedla k závěru, že by občan nemusel hlásit ani ostatní změny (změna jména, příjmení, rodného čísla, místa trvalého pobytu apod.), udály-li by se v době, předcházející oněm patnácti dnům, v jejichž průběhu je občan povinen příslušné právní skutečnosti ohlásit a o změnu občanského průkazu požádat.

Tento absurdní závěr by v důsledku způsobil zmaření cíle právní úpravy, jímž je udržovat a podchycovat aktuální stav o údajích týkajících se občanů a zapisovaných do občanského průkazu proto, aby tato veřejná listina (občanský průkaz) věrně zachytila a zobrazila současný stav údajů o jeho nositeli.

Požádal-li žalobce o vydání nového občanského průkazu až dne 9. 6. 2005, tedy udržoval-li do této doby protiprávní stav, spočívající v neuvedení změn jeho (rodinného) stavu, dopadá na toto jednání (ve formě opomenutí) ustanovení § 16a odst. 1 písm. b) zákona č. 328/1999 Sb., podle něhož mohl správní orgán žalobci uložit sankci podle § 16 odst. 3 tohoto zákona do výše 10 000 Kč.

Ze všech shora uvedených důvodů tedy Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalovanému. Protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému, přestože měl ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. října 2007

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu